

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

І.Б.Леонтюк

“ 31 ” 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

Освітній рівень: початковий (короткий цикл)

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія

Освітня програма: Біологія

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2021 рік

Робоча програма з дисципліни «Логіка» для здобувачів вищої освіти спеціальностей - 091 – «Біологія» освітньої програми «Біологія». Умань: Уманський НУС, 2021. 18 с.

Розробник: доктор соціологічних наук, професор кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Шатохін А.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Протокол від "31" 08 20 21 року №

Завідувач кафедри

(Машковська Л.В.)

" 31 " 08 20 21 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від. " 31 " серпня 20 21 року № 1

" 31 " серпня 20 21 року

Голова (Тернавський А.Г.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 09 Біологія	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Спеціальність: 091 Біологія	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента -2,7	Освітній рівень: початковий (короткий цикл)	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
	Освітня програма: Біологія	Лабораторні	
		Самостійна робота	
		62 год.	
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: здобути глибокі знання з логіки та інших соціально-гуманітарних дисциплін задля формування гармонійно розвиненої, цілеспрямованої, активної особистості студента, громадянина і патріота України.

Завдання: сприяти формуванню у студентів здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання.

Викладання дисципліни «Логіка» тісно пов'язане і спитається на знання з філософії, психології, соціології та інших соціально-гуманітарних дисциплін.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі біологічних наук і на межі предметних галузей, що передбачає застосування теорій та методів природничих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПР14. Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Логіка як наука. Форми мислення.

Тема 1. Предмет та значення логіки. Логічні закони мислення.

Походження терміну логіка. Завдання та об'єкт логіки. Поняття «культура мислення» як відображення усвідомленого ставлення до процесу міркування. Історичний характер логіки як науки. Абстрактне мислення і його характерні особливості. Форми абстрактного мислення: поняття, судження, умовивід. Логічні закони мислення: закону тотожності, закон суперечності (несуперечності), закон виключеного третього, закон достатньої підстави.

Тема 2. Поняття як форма мислення.

Визначення поняття. Особливості поняття як своєрідної форми мислення за загальними і специфічними ознаками. Види дефініцій.

Тема 3. Загальна характеристика судження.

Судження і речення. Види суджень. Судження з відношеннями: стверджувальними і заперечувальними. Судження категоричні і некатегоричні. Відношення між складними судженнями.

Тема 4. Умовивід як форма мислення.

Структура умовиводу. Поняття «засновку» та «висновку». Дилеми: конструктивні, деструктивні, прості, складні.

Змістовий модуль 2. Мистецтво полеміки.

Тема 5. Міркування за аналогією.

Логічна природа та роль гіпотези Поняття аналогії. Аналогія як традуктивний умовивід. Види аналогій: аналогії. Гіпотеза як форма мислення. Види гіпотез. Формулювання гіпотези. Перевірка гіпотези.

Тема 6. Доведення та спростування.

Поняття аргументації. Основні форми демонстрації. Визначення прямого доведення. Поняття аналогічного доведення. Характеристика спростування як логічної процедури. Визначення видів спростування. Правила і помилки стосовно тези.

Тема 7. Суперечка, її види та форми.

Ділова бесіда: комунікативні функції та логічні засоби їх реалізації. Поняття суперечки. Учасники суперечки. Види суперечок: суперечка заради істини; суперечка заради переконання; суперечка заради перемоги; суперечка заради самої суперечки. Види суперечок залежно від форми проведення суперечок та засобів: дискусія, полеміка, диспут, дебати. Коректні та некоректні засоби ведення суперечки. Поради полемісту. Ділова бесіда її основні функції. Принципи реалізації ділової бесіди.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. Логіка як наука. Форми мислення.												
Тема 1. <i>Предмет та значення логіки. Логічні закони мислення.</i>	12	2	2			8						
Тема 2. <i>Поняття як форма мислення.</i>	13	2	2			9						
Тема 3. <i>Загальна характеристика судження.</i>	13	2	2			9						
Тема 4. <i>Умовивід як форма мислення.</i>	13	2	2			9						
Разом за змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Мистецтво полеміки.												
Тема 5. <i>Міркування за аналогією.</i>	13	2	2			9						
Тема 6. <i>Доведення та спростування</i>	13	2	2			9						
Тема 7. <i>Суперечка, її види та форми.</i>	13	2	2			9						

Разом за змістовим модулем 2												
Усього годин	90	14	14			62						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Не передбачено навчальним планом		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет та значення логіки. Логічні закони мислення.	2	
2	Поняття як форма мислення.	2	
3	Загальна характеристика судження.	2	
4	Умовивід як форма мислення.	2	
5	Міркування за аналогією.	2	
6	Доведення та спростування	2	
7	Суперечка, її види та форми.	2	
Разом		14	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Не передбачено навчальним планом		

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
		Заочна форма
<p><i>Тема 1. Предмет та значення логіки. Логічні закони мислення.</i></p> <p>1. Проаналізуйте основні етапи розвитку логіки в Україні.</p> <p>2. Простежте основні етапи розвитку Львівсько-Варшавської школи.</p> <p>3. Проаналізуйте погляди представників Київської школи «червоного позитивізму».</p> <p>4. Проаналізуйте викладання логіки в Києво-Могилянській академії.</p> <p>5. Дайте характеристику логіки в науці.</p> <p>6. Розкрийте взаємозв'язок логіки та економіки.</p>	8	
<p><i>Тема 2. Поняття як форма мислення.</i></p> <p>7. Проаналізуйте логічні основи доведення і спростування.</p> <p>8. Проаналізуйте логічну структуру Конституції України.</p> <p>9. Поясніть значення класифікації понять як логічної процедури для біологічної науки.</p> <p>10. Дайте характеристику класифікації понять в природничих науках з точки зору логіки.</p>	9	
<p><i>Тема 3. Загальна характеристика судження</i></p> <p>11. Визначте логічну складову економічного мислення.</p> <p>12. Дайте характеристику структури юридичного документа з точки зору логіки.</p> <p>13. Визначте роль гіпотези і версії в науковій діяльності.</p> <p>14. Визначте логічну складову культури мислення студента</p>	9	
<p><i>Тема 4. Загальна характеристика судження</i></p> <p>15. Розкрийте взаємозв'язок логіки і філософії.</p> <p>16. Розкрийте взаємозв'язок логіки і психології.</p> <p>17. Визначте значення логіки для наукового дослідження.</p> <p>18. Охарактеризуйте сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса.</p>	9	
<p><i>Тема 5. Міркування за аналогією.</i></p> <p>19. Розкрийте зв'язок логіки і творчості.</p> <p>20. Проаналізуйте логічні засоби спростування в практиці.</p> <p>21. Розкрийте взаємозв'язок логіки та мови.</p> <p>22. Розкрийте взаємозв'язок логіки і культури мислення.</p>	9	

<p><i>Тема 6. Доведення та спростування</i></p> <p>23. Розкрийте зміст складних, скорочених і складноскорочених силогізмів (полисиллогизм, ентимеми, смітить і епіхейреми).</p> <p>24. Проаналізуйте правила і помилки під час логічної операції доведення і спростування.</p> <p>25. Розкрийте способи і правила спростування.</p>	9	
<p><i>Тема 7. Суперечка, її види та форми.</i></p> <p>26. Проаналізуйте теорію як форму мислення і визначте її роль у пізнанні.</p> <p>27. Охарактеризуйте логічні засоби реалізації ділової бесіди.</p> <p>28. Проаналізуйте основні принципи і правила ведення суперечки.</p> <p>29. Розкрийте поняття суперечки, схарактеризуйте її види та форми.</p> <p>30. З'ясуйте роль логіки під час ведення суперечки.</p>	9	
Разом	62	

**9. Індивідуальні завдання
ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА
студентських рефератів з курсу «ЛОГІКА»**

1. Основні етапи розвитку логіки в Україні.
2. Викладання логіки в Києво-Могилянській академії.
5. Логіка в науці.
6. Логіка та економіка.
7. Логічні основи доведення і спростування.
8. Логічна структура Конституції України.
9. Значення класифікації понять як логічна процедура для біологічної науки.
10. Класифікація понять в природничих науках з точки зору логіки.
11. Логічна складова економічного мислення.
12. Характеристика структури юридичного документа з точки зору логіки.
13. Роль гіпотези і версії в науковій діяльності.
14. Логічна складова культури мислення студента.
15. Взаємозв'язок логіки і філософії.
16. Взаємозв'язок логіки і психології.
17. Значення логіки для наукового дослідження.
18. Охарактеризуйте сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса.

19. Розкрийте взаємозв'язок логіки і творчості.
20. Проаналізуйте логічні засоби спростування в практиці.
21. Розкрийте взаємозв'язок логіки та мови.
22. Розкрийте взаємозв'язок логіки і культури мислення.
23. Розкрийте зміст складних, скорочених і складноскорочених силогізмів (полисиллогизм, ентимеми, смітить і епіхейреми).
24. Проаналізуйте правила і помилки під час логічної операції доведення і спростування.
25. Розкрийте способи і правила спростування.
26. Проаналізуйте теорію як форму мислення і визначте її роль у пізнанні.
27. Охарактеризуйте логічні засоби реалізації ділової бесіди. 28. Проаналізуйте основні принципи і правила ведення суперечки.
29. Розкрийте поняття суперечки, схарактеризуйте її види та форми.
30. З'ясуйте роль логіки під час ведення суперечки.

10. Методи навчання

1. Інформаційно-рецептивний метод: передбачає передачу знань у готовому вигляді (слово + наочність), сприяє розвитку уваги студентів.

2. Репродуктивний метод: спонукає студентів до відтворення здобутих знань, закріплення знань, формування вмінь та навичок, розвиток пам'яті, мовлення.

3. Проблемний метод: Викладач показує зародження істини конкретної науки, демонструючи еталон проблемного мислення. Засвоюються засіб та логіка розв'язання проблеми, розвивається логічне мислення, формується інтерес до навчальної роботи.

4. Частково-пошуковий (евристичний) метод: викладач організовує та спрямовує думки студентів до самостійного розв'язання проблеми, сприяє переходу знань у переконання. Формує вміння самостійно здобувати знання, сприяє розвитку логічного мислення, виховує інтерес до науково-пошукової діяльності.

5. Пошуковий (дослідний) метод: сприяє оволодінню методами наукового пізнання. Відбувається розвиток здібності до творчої діяльності.

11. Методи контролю

Поточний контроль застосовуються для перевірки знань студентів у на семінарських заняттях.

Модульний контроль застосовується по закінченні відповідного модуля шляхом письмових самостійних робіт.

Тестовий контроль здійснюється з метою: перевірки знань (фактів, понять, законів, теорій); виявлення вмінь виконати певні розумові дії на основі здобутих знань; виявлення вмінь самостійно здійснити критичний аналіз вивченого матеріалу; визначення вмінь студентів творчо використовувати здобуті знання під час розв'язання нестандартних завдань.

Підсумковий контроль спрямовано на визначення рівня реалізації завдань, сформульованих у навчальних програмах. Він охоплює і теоретичну, і практичну підготовку студентів, здійснюється під час екзамену.

Важливим засобом контролю є *самоконтроль*, який реалізує на практиці принципи активності й свідомості, міцності знань, навичок і вмінь студентів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «залік»

Поточне тестування самостійна робота							Сума 100
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	
14	14	14	14	14	15	15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	---	---

13. Методичне забезпечення

1. Методичні поради до практичних занять та самостійної роботи студентів з диципліни «Логіка» для студентів природничих факультетів / Укл. А.М. Шатохін. Умань: Уманський НУС, 2021. 13 с.

2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Логіка» для студентів природничих факультетів /Укл. А.М. Шатохін. Умань: Уманський НУС, 2021. 74 с.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Арутюнов В.Х., Мішин В.М., Кирик Д.П. Логіка. Навчальний посібник для економістів. – К., 2000.
2. Жеребкін В.Є. Логіка. – Харків: “Основа”, 2005.
3. Жеребкін В.Є. Логіка. Підручник для студентів юридичних факультетів – Харків, 2001.
4. Ивин Л.А. Искусство правильно мыслить. – М.: “Просвещение”, 2010.

Додаткова:

5. Кратний словарь по логике / Д.П.Горский, А.А.Ивин, А.Л.Никифоров. – М., 2011.
6. Мельников В.Н. Логические задачи. “Вища школа”. – Киев – Одесса, 2009.
7. Тофтул М.В. Логіка. Підручник для вищих навчальних закладів. – К., 2019.

8. Хоменко І.В. Логіка. Підручник. – К., 2002.

Інформаційний ресурс:

11. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Логіка».2010.

URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1876/1/NMP_0010.pdf

12. Орендарчук Г.О. Логіка: Навч. посібник, 2008. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8582/1/%Do.pdf>

16. Зміни у робочій програмі на 2021-2022 навчальний рік

В 2021 році робоча програма з дисципліни «Логіка» була розроблена вперше згідно освітньої програми Біологія.